

Ákærði skal greiða allan sakarkostnað, þ. m. t. málsvarnarlauð skipaðs verjanda síns, Sigurðar Helgasonar hæstaréttarlögmanns, kr. 50.000.

Þriðjudaginn 11. mars 1980.

Nr. 114/1977. **Almennar Tryggingar h/f**
(Guðmundur Pétursson hrl.)
gegn
Olúféluginu h/f
(Vilhjálmur Árnason hrl.).

Bifreiðar. Vátrygging.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Björn Sveinbjörnsson, Benedikt Sigurjónsson, Logi Einarsson, Magnús Þ. Torfason og Sigurgeir Jónsson.

Áfrýjandi hefur áfrýjað máli þessu með stefnu 5. júlí 1977. Krefst hann sýknu af kröfum stefnda og málskostnaðar úr hans hendi bæði í héraði og fyrir Hæstarétti.

Stefndi krefst staðfestingar hins áfrýjaða dóms og málskostnaðar fyrir Hæstarétti.

Áfrýjandi hefur stefnt fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs vegna lögreglustjórans í Reykjavík fyrir Hæstarétt til að gæta réttar síns í máli þessu.

Réttargæslustefndi hefur látið sækja þing. Krefst hann málskostnaðar fyrir Hæstarétti óskipt úr hendi áfrýjanda og stefnda.

Áðrir varnaraðilar í héraði en Almennar Tryggingar h/f hafa ekki áfrýjað málinu af sinni hendi.

Gjalddagi iðgjalds vegna ábyrgðartryggingar bifreiðarinnar R 27175 var hinn 1. mars 1974, og er því ekki andmælt af hendi stefnda, að áfrýjandi hafi krafið eiganda bifreiðarinnar um greiðslu þess, er það féll í gjalddaga.

Samkvæmt ákvæðum 15. gr. laga nr. 20/1954 fellur váttryggingarsamningur úr gildi uppsagnarlaust að þremur mánuðum liðnum frá því að iðgjalds var krafist, ef það er enn ógreitt, enda hafi váttryggingarfélagið ekki byrjað lög-sókn til heimtu þess. Þessi frestur var löngu liðinn, þegar áfrýjandi sendi eiganda bifreiðarinnar R 27175 greiðslukröfu sína 21. nóvember 1974 og setti honum lokafrest til greiðslu iðgjaldsins til 10. desember s. á., en ella yrði viðkomandi yfirvaldi tilkynnt um vanskilin og númerin fjarlægð af bifreiðinni. Verður að telja, að ákvæði 11. gr. váttryggingarskilmálanna um þriggja mánaða uppsagnarfrest eigi ekki við, eins og hér stóð á, og hafi váttryggingin, hvað sem öðru liður, ekki verið í gildi síðastgreindan dag. Þar sem áfrýjandi tilkynnti lögreglustjóranum í Reykjavík þann dag, að váttryggingin væri gengin úr gildi og liðinn var frestur sá, sem í 3. mgr. 3. gr. reglugerðar nr. 88/1929 tiltekur, þegar ökuóhapp það varð, sem málið er risið af, verður að taka sýknukröfu áfrýjanda til greina.

Eftir þessum málalokum ber að dæma stefnda til að greiða áfrýjanda málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti, sem ákveðst 250.000 krónur.

Ekki eru efni til að dæma réttargæslustefnda málskostnað í málinu.

D ó m s o r ð :

Áfrýjandi, Almennar Tryggingar h/f, skal vera sýkn af kröfum stefnda, Oliufélagsins h/f, í máli þessu.

Stefndi greiði áfrýjanda 250.000 krónur í málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti að viðlagðri aðför að lög-um.

Dómur bæjarþings Reykjavíkur 6. apríl 1977.

Mál þetta, sem tekið var til dóms að loknum munnlegum mál-flutningi 17. mars sl., er höfðað hér fyrir bæjarþinginu með stefnu, birtri 12. febrúar 1976, af Oliufélaginu h/f, Suðurlandsbraut 16 hér í borg, gegn Almennum Tryggingum h/f, Pósthússtræti 9, og Jörgínu R. Júlíusdóttur, Flókagötu 62, vegna hennar

sjálfrar og f. h. ófjárráða sonar hennar, Júlíusar Ólafssonar, báð-
um hér í borg, til greiðslu skaðabóta in solidum að fjárhæð
59.720 kr. ásamt 13% ársvöxtum frá 19. janúar 1975 til greiðslu-
dags. Til vara er stefnt fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs vegna
lögreglustjórans í Reykjavík til greiðslu ofangreindra skaðabóta
in solidum ásamt meðstefndu, ef Almennar Tryggingar h/f verða
sýknaðar í máli þessu. Stefnandi krefst og málskostnaðar að
skaðlausu.

Stefnda, Jörgína R. Júlíusdóttir, sótti aldrei þing í málinu. Hún
lést, eftir að málið var höfðað, og fékk eiginmaður hennar, Ólafur
Björnsson, Flókagötu 62, Reykjavík, leyfi til setu í óskiptu búi
eftir konu sína. Tók dánarbúið við meðferð málsins skv. 2. mgr.
54. gr. laga nr. 85/1936. Við munnlegan málflutning féll stefn-
andi frá öllum kröfum á hendur Júlíusi Ólafssyni, syni stefndu
Jörgínu, þar sem lögráðamanni hans var ekki stefnt fyrir hans
hönd eftir andlát Jörgínu.

Dánarbúi stefndu Jörgínu hefur ekki sótt þing í máli þessu.

Af hálfu stefnda Almennra Trygginga h/f er krafist algerrar
sýknu af öllum kröfum stefnanda og hæfilegs málskostnaðar að
mati dómsins.

Af hálfu varastefnda, fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs, var í
upphafi gerð krafa um frávísun málsins, en fallið var frá þeirri
kröfu. Varastefndi krefst algerrar sýknu af kröfum stefnanda
og að honum verði tildæmdur málskostnaður að mati réttarins.
Varastefndi gerir þá varakröfu, að hann verði sýknaður að svo
stöddu og honum tildæmdur málskostnaður að mati réttarins. Til
þrautavarna krefst varastefndi þess, að kröfur stefnanda verði
lækkaðar verulega, en málskostnaður verði felldur niður.

Sáttatilaunir dómsins báru ekki árangur.

Málavextir eru þeir, að sunnudaginn 19. janúar 1975 ók Júlíus
Ólafsson bifreiðinni R 27175 á gasolíudælu Olíufélagsins h/f að
Brúarlandi í Mosfellssveit. Skráður eigandi bifreiðarinnar var
Jörgína heitin. Áreksturinn gerðist þannig, að ökumaður stöðvaði
bifreiðina rétt hjá söluskála. Þegar hann var búinn að fá af-
greiðslu þar, fór hann inn í bifreiðina og byrjaði að snúa henni
við. Tók hann þá ekki eftir því, hvar olíudælan var, og bakkaði
bifreiðinni á dæluna, og lenti hægri hlið bifreiðarinnar, fram-
bretti og hurð á dælunni. Við það brotnaði dælan og skekkist til
á stæðinu. Á bifreiðinni urðu skemmdir á frambretti og hurð.
Olíufélagið h/f taldi ljóst, að ökumaður ætti alla sök á tjóni
þessu, og krafði skráðan eiganda bifreiðarinnar um greiðslu tjóns-

ins skv. reikningi, samtals að fjárhæð kr. 59.720, en það var viðgerðarkostnaður á umræddri dælu. Olíufélaginu h/f hafði verið tjáð, að váttryggjandi bifreiðarinnar væri Almennar Tryggingar h/f, og sneri það sér þangað með kröfur sínar. Almennar Tryggingar h/f höfnuðu kröfunni á þeim grundvelli, að umrædd bifreið væri ekki lengur í tryggingu hjá þeim. Ábyrgðartryggingu bifreiðarinnar hefði verið sagt upp í desember 1974 vegna vanskila eigandans á greiðslu iðgjalda. Olíufélagið h/f sneri sér þá beint til skráðs eiganda og tjónvalds, en allt fór á sömu leið, enga greiðslu var að fá á umræddri kröfu. Höfðaði stefnandi því mál þetta.

Málsástæður.

Stefnandi styður kröfur sínar þeim rökum, að upplýst sé og óumdeilt, að Júlíus Ólafsson, sonur Jörgínu Júlíusdóttur og Ólafs Bjarnasonar, hafi með akstri sínum 19. janúar 1975 valdið tjóni á bensíndælu stefnanda. Viðgerð á dæluinni hafi numið stefnu-fjárhæðinni, en stefnandi hafi ekki fengið tjón sitt greitt. Bifreið Jörgínu hafi verið tryggð hjá stefnda Almennum Tryggingum h/f og því sé kröfunni beint að tryggingarfélaginu ásamt eiganda bifreiðarinnar, sem nú sé dánarbú Jörgínu heitinnar. Tryggingarfélagið hafi borið því við, að tryggingin hafi verið fallin niður, þar sem iðgjald hennar hafi ekki verið greitt. Félagið byggi þetta á 3. gr. reglugerðar nr. 88/1929. Hins vegar hafi verið í gildi milli félagsins og váttryggingartaka samningur um ábyrgðartryggingu bifreiðarinnar. Samkvæmt samningsskilmálunum sé ekkert kveðið á um slíka niðurfellingu, sem félagið beri nú fyrir sig. Tryggingarskilmálarnir segi beinlínis í 2. gr., að tryggingin fram-lengist um eitt ár í senn, nema henni verði slitið eða sagt upp samkvæmt þeim reglum, er síðar greini í skilmálum þessum „sbr. 5., 10. og 11. gr.“ Í 3. gr. skilmálanna segi, að félagið veiti 14 daga gjaldfrest á greiðslu endurnýjunar iðgjaldsins. Sé iðgjaldið eigi greitt að þeim fresti liðnum, sé félaginu heimilt að láta banna notkun ökutækisins. Samkvæmt umferðarlögunum megi félagið enn fremur gera lögtak hjá tryggingartaka til tryggingar ógoldnu iðgjaldi. Umræddar 5., 10. og 11. gr. skilmálanna kveði ekkert á um niðurfellingu, ef iðgjald er ekki greitt, og sé það út af fyrir sig óumdeilt í málinu. 11. gr. segi beinlínis, að trygging sé óupp-segjanleg að undanskildu því, sem segi í 5. og 10. gr., nema með minnst þriggja mánaða fyrirvara miðað við hinn árlega gjalddaga. Félagið haldi því fram, að þeir hafi sagt upp umræddri tryggingu 10. desember 1974 í bréfi til lögreglustjórans í Reykjavík og að

félagið hafi, áður en bréfið var sent, aðvarað eigandann um, að þetta væri yfirvofandi. Rétt sé, að í bréfi félagsins til lögreglustjórans í Reykjavík 10. desember 1974 segi: „Í samræmi við ákvæði 3. gr. reglugerðar nr. 88/1929 tilkynnum vér yður hr. lögreglustjóri, að ábyrgðartrygging eftirtaldra bifreiða er ekki lengur í gildi hjá oss, og ábyrgð vor vegna bifreiðanna fellur niður eftir 14 daga, frá því að þér móttakið bréf þetta. Þessar tryggingar hafa fallið úr gildi vegna greiðslufalls.“ Síðan komi listi, og þar sé m. a. bifreið Jörgínu heitinnar, R 27175. Hins vegar segi ekkert um slíka niðurfellingu í bréfi félagsins til Jörgínu sjálfrar, dags. 21. nóvember 1974. Þar segi aðeins, að iðgjaldið hafi fallið í gjalddaga 1. mars 1974 og það sé enn ógreitt og það séu vinsamleg tilmæli félagsins, að hún greiði þetta nú þegar eða eigi síðar en 10. desember 1974. Síðan komi athugasemd, að sé iðgjaldið eigi greitt fyrir þann tíma, verði viðkomandi yfirvaldi tilkynnt vanskil hennar og númerin fjarlægð af bifreiðinni. Ljóst sé af þessu, að jafnvel þótt niðurfellingarákvæði væri í samningi aðilja eða annars staðar, hafi því ekki verið beitt. Verði hins vegar litið svo á, að félagið hafi raunverulega á lögmætan hátt sagt upp tryggingunni við stefndu, þá gildi um þá uppsögn þrír mánuðir og því hafi bifreiðin verið í fullri ábyrgðartryggingu, þegar atburðurinn gerðist. Stefnandi bendir og á, að efnisrök mæli eindregið með því, að félagið sé ekki laust úr ábyrgð í máli þessu. Tilgangur 74. gr. umferðarlaga sé að tryggja aðgang að bótageiðslu, verði tjón af notkun vélknúns ökutækis. Forsendur og ástæður greinar þessarar séu þær, að vélknúin ökutæki hafi mikla hættu í för með sér og því verði auðveldlega tjón af notkun þeirra. Eigendum sé því skylt að vát tryggja sig, til þess að tjónþoli fái skjóta greiðslu á tjóni sínu. Geti félagið felld lögboðna ábyrgðartryggingu einhliða niður á þann hátt sem félagið haldi fram, þá sé ljóst, að fleiri hundruð bifreiðar gætu ekið um bæinn án þess að vera skyldutryggðar. Slíkt sé beinlínis andstætt anda laganna og tilgangi þeirra. Trygging verði að koma í staðinn, sé trygging hjá einu félagi felld niður, og til þessarar niðurstöðu bendi einmitt upphaf reglugerðarinnar frá 1929 og tilgangur hennar. Sé litið á stöðu félagsins í slíkum tilvikum, verði að telja, að hún sé traust. Félagið hafi fullan endurkröfurétt, enda hafi félagið haft lögtaksrétt til þess að innheimta iðgjaldið. Réttur félagsins sé því algerlega tryggður.

Stefnandi gerir þá kröfu til vara, að verði tryggingarfélagið sýknað af kröfu stefnanda, þá verði fjármálaráðherra f. h. ríkis-

sjóðs vegna lögreglustjórans í Reykjavík dæmdur sólídarískt með bifreiðareigandanum. Varakröfu sína byggir stefnandi á því, að samkvæmt 18. gr. nefndrar reglugerðar sé þung og ótvíræð skylda lögreglustjóra að taka bifreið umsvifalaust úr umferð, sé hún ekki skyldutryggð. Komist dómurinn að því, að bifreiðin hafi ekki verið það, sé ljóst, að lögreglustjóri hafi brugðist þessari miklu skyldu og tjónsatburðurinn hefði ekki átt sér stað, ef búið hefði verið að stöðva bifreiðina og taka hana úr umferð. Nægur tími hefði verið til þess, þar sem bréfið barst 10. desember 1974, en atburðurinn gerðist 19. janúar 1975. Engin haldbær skýring hafi komið fram af hálfu stefnda lögreglustjórans við því, hvers vegna bifreiðin var enn í umferð.

Stefndi Almennar Tryggingar h/f styður sýknukröfu sína þeim rökum, að félagið beri ekki greiðsluskyldu gagnvart tjónþola, Olíufélaginu h/f. Sök ökumannsins sé alls ekki vefengd og fjárhæð tjónsins sé alls ekki mótmælt, heldur komi tjónið Almennum Tryggingum h/f ekkert við. Bifreiðin hafi upphaflega verið tryggð ábyrgðartryggingu með samningi, gerðum 27. júlí 1971, milli stefndu Jörgínu og Almennra Trygginga h/f og hafi samningur þessi verið framlengdur árlega eftir það skv. ákvæðum hans. Árið 1974 hafi samningurinn enn verið framlengdur 1. mars og hafi iðgjaldið þá fallið í gjalddaga. Jörgína R. Júlíusdóttir hafi þó ekki greitt iðgjaldið og hafi greiðsla dregist allt það ár þrátt fyrir ítrekaðar innheimtutilraunir félagsins. Loks 21. nóvember 1974 hafi Jörgínu verið sent bréf með síðustu aðvörun venju samkvæmt, þar sem sagt var, að félagið vildi minna hana á, að iðgjaldið á ábyrgðartryggingunni hefði fallið í gjalddaga 1. mars og væri enn ógreitt. Það séu vinsamleg tilmæli félagsins, að hún greiði þetta nú þegar eða eigi síðar en 10. desember 1974. Í bréfinu hafi síðan verið með skýrum stöfum svofelld athugasemd: „Ath. sé iðgjalld eigi greitt fyrir þann tíma, verður viðkomandi yfirvaldi tilkynnt um vanskil yðar og númerið fjarlægð af bifreiðinni.“ Iðgjaldið hafi ekki verið greitt fyrir þann tíma og hafi þá lögreglustjóranum í Reykjavík verið sent bréf, einnig venju samkvæmt, eins og hér að ofan sé rakið. Bréf þetta hafi skrifstofa lögreglustjóra móttengið sama dag, þ. e. 10. desember 1974, og skv. efni bréfsins féll ábyrgð félagsins niður 14 dögum síðar, þ. e. 24. desember. Félagið hafi litið svo á, að þarna væri félagið að fella niður trygginguna vegna vanskila bifreiðareigandans á greiðslu iðgjaldsins. Þarna væri alveg rétt að farið og viðkomandi yfirvöldum tilkynnt um þessa ákvörðun og beðið um, að bifreiðin

væri tekin úr umferð. Nægur tími hefði verið til þess og hafi félagið því verið laust frá samningnum og úr ábyrgð gagnvart tryggingartakanum 24. desember 1974. Hinn 19. janúar 1975 hafi bifreiðin valdið tjóni og það hafi því verið 40 dögum eftir að lög-reglustjóra barst ofangreint bréf og hafi þá að sjálfsögðu enginn tryggingarsamningur verið milli aðilja og ábyrgð félagsins algerlega fallin niður. Eins og félagið bendi á í bréfi sínu til lögreglustjóra, byggi það niðurfellinguna á reglugerð nr. 88/1929 um bifreiðatryggingar, sem enn sé í gildi. 3. gr. reglugerðarinnar fjalli um þetta tilvik, en þar segi orðrétt: „Félagið má ekki segja upp tryggingarsamningi með minna en 14 daga fyrirvara, og er uppsögn með skemmri fyrirvara ógild. Nú er tryggingu sagt upp af öðrumhvorum aðilja, eða hún gengur úr gildi vegna vanrækslu á iðgjaldagreiðslu eða annarra vanskila, og er þá félaginu skylt að tilkynna það lögreglustjóranum í því umdæmi, þar sem bifreiðin er skrásett. Enda þótt tryggingin sé gengin úr gildi, ber félagið þó ábyrgð á sérhverju tjóni, sem að höndum ber innan 14 daga frá því að tryggingin gekk úr gildi, nema því aðeins að lögskipuð trygging sé keypt annarsstaðar. Sé tryggingin gengin úr gildi, áður en hlutaðeigandi lögreglustjóri hefur fengið tilkynningu frá félaginu, ber félagið ábyrgðina 14 daga frá þeim degi, er tilkynningin komi til lögreglustjóra.“

Grein þessi sé svo skýrt orðuð, að eigi verði um það deilt, hvað við sé átt. Félagið hafi í öllu hagað sér skv. grein þessari. Það hafi fellt niður trygginguna vegna vanrækslu á iðgjaldsgreiðslu og það hafi, eins og því var skylt, tilkynnt það lögreglustjóranum í því umdæmi, sem bifreiðin var skrásett. Félagið telji, að það hafi borið ábyrgð 14 daga, frá því að þetta gerðist, og ábyrgð þess hafi því lokið 24. desember 1974. Þetta sé bein lagaheimild skv. reglugerð, sem í gildi sé um þessi atriði. Vátryggingarsamningurinn, sem gerður var milli aðilja, hafi í skilmálum sínum ákvæði um það, að tryggingin famlengist um eitt ár í senn, nema henni verði slitið eða sagt upp skv. þeim reglum, er síðar greinir í skilmálum þessum, sbr. 5., 10. og 11. gr. Þannig geri samningurinn ráð fyrir, að unnt sé að gera hvort tveggja, að slíta tryggingunni og segja henni upp. Samningurinn fjalli hins vegar ekki um þriðju leiðina til að fella niður tryggingarsamning, þ. e. niðurfellingarleiðina. Ákvæði um slit samningsins séu í 5. gr. skilmálanna og ákvæði um uppsögn sé í 10. og 11. gr. skilmálanna, en niðurfellingarleiðin sé þarna ekki orðuð. Ljóst sé, að í samningi aðilja sé ekki kveðið að fullu á um öll réttindi þeirra og allar skyldur. Hafa verði

til hliðsjónar lög um váttryggingarsamninga og önnur viðkomandi lög og hér sé reglugerð höfð til hliðsjónar. Ljóst sé, að stórfelld vanskil á iðgjaldagreiðslu séu alvarleg brot á skyldu aðilja og sé félaginu í slíkum tilvikum heimilt að nota leiðina, sem reglugerðin gerir ráð fyrir, þ. e. að fella niður samninginn. Félagið hafi staðið við allar sínar skyldur í því efni og tilkynnt viðkomandi yfirvöldum um þessa ákvörðun. Uppsagnarheimildin, sem samningurinn gerir ráð fyrir, sé þýðingarlaus í tilvikum sem þessu, þ. e. þegar svo stórfelld vanskil á iðgjaldagreiðslu er um að ræða, enda sé félaginu sem og öðrum löggiltum félögum skylt að taka að sér tryggingu á bifreiðum. Niðurfellingarleiðin sé því eina leiðin, sem tiltæk sé í slíkum tilvikum. Þegar allt þetta sé haft í huga, sé leið þessi sjálfsögð vegna þessarar sérstöku tegundar tryggingar.

Varastefndi, fjármálaráðherra f. h. ríkissjóð, bendir hins vegar á til stuðnings sýknukröfu sinni, að aðiljar hafi samið um tryggingu fyrir bifreiðina og sé samningur þeirra skýrt tilgreindur í skilmálum þeirra. Þar sé skýrt tekið fram, hvernig tryggingunni geti lokið, og þar hafi aðiljar samið um það, að henni geti lokið annað hvort með slitum á samningi eða með uppsögn. Upplýst sé í máli þessu, að samningnum hafi ekki verið slitið, eins og skilmálarnir gera ráð fyrir, og hafi honum verið sagt upp, þá sé um að ræða þriggja mánaða uppsagnarfrest og sé ábyrgð félagsins því í fullu gildi, þegar tjónsatburðurinn gerðist. Félagið haldi því hins vegar fram, að það geti einhliða fellt niður trygginguna með 14 daga fyrirvara, eins og oftnefnd 3. gr. reglugerðar geri ráð fyrir. Að vísu sé rétt, að reglugerðin geri ráð fyrir þessari heimild, en heimild þessi hafi hins vegar ekki verið nýtt í samningi aðilja og komi hún því ekki til álita í máli þessu. Til þess að nýta þessa heimild hefðu aðiljar þurft að semja um það sérstaklega og þar að auki hefði félagið þurft að fella trygginguna niður á þennan hátt. Það hafi félagið hins vegar alls ekki gert, þar sem einhliða yfirlýsing félagsins til lögreglustjórans í Reykjavík sé ekki niðurfelling á samningi gagnvart samingsaðilja. Reglugerðina beri að skýra þröngt og þegar greinar hennar séu skýrðar í samhengi, þá komi í ljós, að dagsetning, sem um ræðir, er 1. mars ár hvert, og við þá dagsetningu verði að miða uppsagnir samninganna.

Varastefndi, fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs, bendir auk þess á til stuðnings sýknukröfu sinni, að engin sök sé hjá lögreglunni í máli þessu. Skammur tími hafi liðið, frá því þeir fengu bréfið í hendur, og nóg sé um bifreiðar til þess að leita uppi og stöðva.

Þessi bifreið hafi verið utan lögsagnarumdæmis Reykjavíkur og þess vegna erfitt að ná til hennar. Varastefndi styður og varakröfu sína um sýknu að svo stöddu með þeim rökum, að fyrst beri stefnanda að sannreyna, að hvorugur aðalstefnda geti raunverulega greitt tjónið, en fyrst þá geti hugsanleg krafa átt rétt á sér gagnvart varastefnda.

Niðurstaða.

Af gögnum málsins er ljóst, að ökumaður bifreiðarinnar R 27175 hafi valdið tjóni því, er stefnandi varð fyrir 19. janúar 1975. Eigandi bifreiðarinnar ber fébótaábyrgð á því skv. 69. gr. umferðarlaga nr. 40/1968. Eigandinn, dánarbú Jörgínu R. Júlíusdóttur, sem tók við aðild málsins eftir lát hennar, hefur ekki sótt þing í málinu fremur en Jörgína heitin, og var henni þó löglega stefnt. Þar sem fjárhæð tjóns stefnanda þykir ekki ósanngjörn, ber að taka kröfur stefnanda á hendur dánarbúinu til greina að öllu leyti.

Ber þá að athuga, hvort meðstefndi, Almennar Tryggingar h/f, beri fébótaábyrgð gagnvart stefnanda ásamt dánarbúinu.

Meðstefndi, Almennar Tryggingar h/f, neitar greiðsluskyldu sinni á þeim forsendum, að hann hafi í bréfi sínu til lögreglustjórans í Reykjavík 10. desember 1975 fellt niður einhliða váttryggingarsamninginn við Jörgínu R. Júlíusdóttur. Váttryggingarsamningurinn gerir ekki ráði fyrir slíkri niðurfellingarleið, en á honum byggjast lögskipti aðilja, sbr. 3. gr. laga nr. 20/1954 um váttryggingarsamninga. Tilkynningin til lögreglustjórans getur á engan hátt talist niðurfelling á váttryggingarsamningnum, þar sem henni var ekki beint til samningsaðilja og ekki komið til hans, eins og meginreglur um löggæringa gera ráð fyrir. Fór því engin niðurfelling á váttryggingarsamningnum fram, jafnvel þótt slík leið hefði talist vera fyrir hendi. Þegar af þessari ástæðu ber að hrinda sýknukröfu meðstefnda, Almennra Trygginga h/f. Verður meðstefndi í aðalsök því dæmdur til að greiða stefnukröfuna in solidum með dánarbúi Jörgínu R. Júlíusdóttur, enda hefur hann ekki andmælt stefnukröfunni tölulega. Verður stefndu einnig gert að greiða stefnanda málskostnað, sem ákveðst kr. 45.000.

Krafa stefnanda á hendur varastefnda, fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs, kemur því eigi til álita í máli þessu, en rétt er af málsatvikum öllum, að varastefndi beri sinn kostnað af málinu.

Dóm þennan kvað upp Garðar Gíslason, settur borgardómari.

Dómsorð:

Stefndu, dánarbú Jörgínu R. Júlíusdóttur og Almennar

Tryggingar h/f, greiði in solidum stefnanda, Olúfélaginu h/f, kr. 59.720 með 13% ársvöxtum frá 19. janúar 1975 til greiðsludags og kr. 45.000 í málskostnað innan 15 daga frá lögbirtingu dóms þessa að viðlagðri aðför að lögum.

Varastefndi, fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs, beri sinn kostnað af máli þessu.

Priðjudaginn 11. mars 1980.

Nr. 86/1979. **Ákærvaldið**

(Bragi Steinarsson, settur vara-
ríkissaksóknari)

gegn

Hannesi Höjgaard Jónssyni

(Páll S. Pálsson hrl.).

Þjófnaður. Fjársvik. Ítrekun.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómaramarnir Björn Sveinbjörnsson, Ármann Snævarr, Benedikt Sigurjónsson, Logi Einarsson og Magnús Þ. Torfason.

Í ákæruskjali 9. febrúar 1978 er ákærða m. a. gefið að sök að hafa horfið af Hótel Borgarnesi hinn 5. júlí 1977, „án þess að greiða skuld sína við hótelið, kr. 70.000“. Ákærði hefur viðurkennt skuld sína við hótelið, að fjárhæð 62.130 krónur. Með reikningsgögnum hótelsins þykir sannað, að ákærði, sem bjó á hótelinu nokkra daga í júní og júlí 1977, hafi staðið í 70.000 króna skuld við það, er hann hvarf þaðan. Leggja verður til grundvallar dómi í málinu, að ákærði hafi tekið 78.000 krónur ófrjálsri hendi í Bogahlíð 11. Með þessari athugasemd ber að fallast á úrlausn héraðsdóms um sakfellingu, og eru brot ákærða réttilega færð til refsíákvæða.

Með dómi þessum er ákærði sakfelldur fyrir fjársvik, fram-
in í eitt skipti, svo og 17 innbrotsþjófnaði og tilraun til þjófna-